

**МІНІСТЕРСТВО УКРАЇНИ З ПИТАНЬ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ТА У СПРАВАХ ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ ВІД НАСЛІДКІВ
ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ**

Н А К А З

від 29.09.2003 N 369

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
10 грудня 2003 р. за N 1121/8442

**Про затвердження Типового положення
про службу пожежної безпеки**

На виконання Закону України "Про пожежну безпеку" ([3745-12](#)) і постанови Кабінету Міністрів України від 4 червня 2003 року N 873 ([873-2003-п](#)) "Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України з питань державного управління у сфері пожежної безпеки"

Н А К А З У Ю:

1. Затвердити Типове положення про службу пожежної безпеки (додається).
2. Державному департаменту пожежної безпеки МНС України надати практичну допомогу у створенні таких служб в апаратах міністерств та інших центральних органів виконавчої влади.
3. Начальникам Головних управлінь пожежної безпеки та аварійно-рятувальних робіт МНС України в Автономній Республіці Крим, м. Києві та Київській області, Управлінь пожежної безпеки та аварійно-рятувальних робіт МНС України в областях та м. Севастополі встановити контроль за створенням і організацією роботи цих служб в апаратах органів виконавчої влади, асоціацій, корпорацій, концернів та інших виробничих об'єднань незалежно від форм власності та видів їх діяльності.

Міністр

Г.В.Рева

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ МНС України
29.09.2003 N 369

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
10 грудня 2003 р.
за N 1121/8442

ТИПОВЕ ПОЛОЖЕННЯ про службу пожежної безпеки

1. Загальні положення

1.1. Згідно із Законом України "Про пожежну безпеку" ([3745-12](#)) (статті 4, 5) служба пожежної безпеки (далі - СПБ) створюється в апаратах міністерств, інших центральних органів виконавчої влади (далі - центральні органи виконавчої влади), а також в апаратах асоціацій, корпорацій, концернів та інших виробничих об'єднань (далі - об'єднання) незалежно від форм власності та видів їх діяльності.

1.2. СПБ створюється в апараті центральних органів виконавчої влади з метою координації і вдосконалення роботи, пов'язаної із забезпеченням пожежної безпеки та контролем за її проведенням, а в об'єднанні - для виконання делегованих йому функцій з питань пожежної безпеки. Повноваження об'єднань у галузі пожежної безпеки

визначаються їх статутами або договорами між підприємствами, що утворили об'єднання.

1.3. СПБ у центральних органах виконавчої влади, об'єднанні підпорядковується безпосередньо керівнику або, за рішенням керівника, його першому заступникові, входить до структури апарату як одна з основних служб.

Контроль за діяльністю СПБ здійснюють керівники відповідних центральних органів виконавчої влади, об'єднань, а також органи Державної пожежної охорони.

1.4. СПБ міністерств, на об'єктах яких відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 26 липня 1994 року N 508 ([508-94-п](#)) "Про заходи щодо виконання Закону України "Про пожежну безпеку" (із змінами і доповненнями), створюються підрозділи відомчої пожежної (пожежно-сторожової) охорони. Працівники служби забезпечуються форменим одягом за нормами, установленими відповідними центральними органами виконавчої влади для начальницького складу відомчої пожежної (пожежно-сторожової) охорони.

Працівники СПБ інших центральних органів виконавчої влади можуть забезпечуватися таким одягом за рішенням керівника відповідного органу центральної виконавчої влади.

1.5. СПБ комплектується, як правило, фахівцями, які мають:

повну вищу освіту (спеціаліст, магістр) за напрямом підготовки "Пожежна безпека";

базову вищу освіту (бакалавр) за напрямом підготовки "Пожежна безпека" і стаж роботи в пожежній охороні чи інших службах, що займаються забезпеченням пожежної безпеки, не менше 3 років;

неповну вищу освіту (молодший спеціаліст) за напрямом підготовки "Пожежна безпека" і стаж роботи за фахом не менше 3 років.

У СПБ в окремих випадках можуть прийматися фахівці з вищою

освітою (без спеціальної освіти або стажу роботи у пожежній охороні), якщо вони мають досвід роботи за профілем центрального органу виконавчої влади не менше 5 років.

1.6. На підставі цього Типового положення з урахуванням специфіки галузі (виробництва) розробляється Положення про СПБ відповідного міністерства, об'єднання, яке затверджується його керівником.

Положення про СПБ центрального органу виконавчої влади, об'єднання повинно погоджуватися з центральним органом державного пожежного нагляду.

1.7. У своїй діяльності СПБ центральних органів виконавчої влади, об'єднання взаємодіє з державною пожежною охороною, добровільними пожежними дружинами (командами), іншими організаціями, діяльність яких пов'язана із забезпеченням пожежної безпеки, службами охорони праці центральних органів виконавчої влади, об'єднань і керується законами України, постановами Верховної Ради України, указами та розпорядженнями Президента України, декретами, постановами та розпорядженнями Кабінету Міністрів України, міжгалузевими, галузевими та іншими нормативними актами з питань пожежної безпеки і цим Типовим положенням.

2. Основні завдання та напрями роботи служби пожежної безпеки

2.1. Основними завданнями СПБ є:

2.1.1. Удосконалення та координація пожежно-профілактичної роботи, організація розробки комплексних заходів щодо поліпшення пожежної безпеки на об'єктах центральних органів виконавчої влади, об'єднання, контроль за їх виконанням.

2.1.2. Координація проведення науково-технічної політики з питань пожежної безпеки.

2.1.3. Здійснення методичного керівництва і контролю за діяльністю підвідомчих об'єктів у галузі пожежної безпеки та підрозділів відомчої пожежної (пожежно-сторожової) охорони.

2.1.4. Облік пожеж та їх наслідків на підвідомчих об'єктах.

2.2. Відповідно до основних завдань СПБ центральних органів виконавчої влади здійснює роботу в таких напрямках:

2.2.1. Перевіряє діяльність підпорядкованих підприємств, установ та організацій (далі - підприємства) щодо забезпечення пожежної безпеки. Вивчає і поширює передовий досвід роботи в цьому напрямі.

2.2.2. Організовує розробку за участю підприємств і структурних підрозділів апарату центральних органів виконавчої влади, об'єднань, комплексних заходів (галузевих програм) тощо щодо забезпечення та поліпшення пожежної безпеки, погоджує їх з центральним органом державного пожежного нагляду і контролює їх виконання.

2.2.3. Координує науково-дослідні та конструкторські роботи, що здійснюються з питань пожежної безпеки, подає підприємствам пропозиції щодо проведення таких робіт.

2.2.4. Готує проекти загальних для галузі наказів, директив, розпоряджень, положень тощо з питань пожежної безпеки.

2.2.5. Погоджує проекти відомчих (галузевих) документів з питань пожежної безпеки, які розробляються іншими структурними підрозділами міністерства.

2.2.6. Здійснює контроль за виконанням в апараті міністерства та на підпорядкованих підприємствах вимог пожежної безпеки,

установлених актами чинного законодавства та іншими нормативно-правовими актами.

2.2.7. Організовує проведення нарад, семінарів, конференцій та конкурсів щодо вдосконалення роботи із забезпечення пожежної безпеки, діяльності пожежно-технічних комісій, добровільних пожежних дружин; готує матеріали для розгляду найважливіших питань пожежної безпеки на засіданнях колегії, службових нарадах тощо.

2.2.8. Надає методичну допомогу підвідомчим підприємствам в організації навчання та перевірки знань з питань пожежної безпеки; проводить вступний протипожежний інструктаж з працівниками апарату центральних органів виконавчої влади, веде облік цих інструктажів.

2.2.9. Бере участь у пожежно-технічній експертизі проектної документації щодо об'єктів центральних органів виконавчої влади, які будуються, реконструюються, технічно переоснащуються або розширюються.

2.2.10. Бере участь у розв'язанні питань організації пожежної охорони на підвідомчих об'єктах, а також штатного розпису керівного складу відомчої пожежної охорони.

2.2.11. Контролює діяльність підрозділів відомчої та добровільної пожежної охорони, сприяє їх зміцненню, організовує навчання керівного складу.

2.2.12. За дорученням керівника міністерства бере участь у службовому розслідуванні причин та обставин виникнення великих, особливо великих пожеж та пожеж із загибеллю людей.

2.2.13. Веде облік пожеж та їх наслідків на підвідомчих об'єктах, аналізує причини їх виникнення, готує звітні матеріали та відповідні інформації, подає пропозиції щодо запобігання пожежам.

2.2.14. Здійснює пропаганду заходів пожежної безпеки.

2.3. З урахуванням особливостей центрального органу виконавчої влади його керівник може доручати СПБ здійснення інших функцій з питань пожежної безпеки в межах центрального органу виконавчої влади. Ці функції повинні бути відображені в Положенні про службу.

2.4. Підприємства, що утворили об'єднання, делегують СПБ функції, передбачені підпунктами 2.2.1, 2.2.2., 2.2.3, 2.2.7, 2.2.10, 2.2.11, 2.2.13, 2.2.14 цього Типового положення, а також:

2.4.1. Надання практичної та методичної допомоги підприємствам, що входять до складу об'єднання:

а) в організації та проведенні з працівниками спеціального навчання (пожежно-технічного мінімуму), протипожежних інструктажів та перевірки знань з питань пожежної безпеки;

б) у впровадженні у виробництво досягнень науки і техніки, у тому числі прогресивних пожежобезпечних технологій, сучасних автоматичних засобів виявлення та гасіння пожеж, виробничої автоматики, пожежобезпечних мийних речовин тощо;

в) у придбанні галузевих та міжгалузевих нормативних актів з питань пожежної безпеки.

2.4.2. Розробка комплексних заходів щодо забезпечення пожежної безпеки підприємств, які входять до об'єднання, контроль за їх реалізацією.

2.4.3. Підготовка та внесення у колективні договори пропозицій, спрямованих на підвищення рівня протипожежного захисту підприємств.

2.4.4. Підготовка та доведення до відома підприємств об'єднання положень, інструкцій, наказів, розпоряджень, інформаційних матеріалів з питань пожежної безпеки (загальних для підприємств об'єднання).

2.4.5. Здійснення контролю за додержанням на підприємствах законодавчих та інших нормативних актів (стандартів, норм, правил

тощо) з питань пожежної безпеки, а також за виконанням наказів, розпоряджень об'єднання з цих питань, вимог приписів і постанов органів державного пожежного нагляду.

2.4.6. Контроль за своєчасним виконанням протипожежних заходів при будівництві, реконструкції, капітальному ремонті, технічному переоснащенні об'єктів об'єднання.

2.4.7. Розроблення заходів, пов'язаних з вивченням керівниками, посадовими особами підприємств законодавчих та інших нормативних актів з питань пожежної безпеки.

2.4.8. Організація контролю за розподілом і використанням коштів, спрямованих на здійснення протипожежних заходів на підприємствах об'єднання.

2.4.9. Участь у службовому розслідуванні випадків пожеж, що сталися на підприємствах об'єднання.

2.5. Делеговані СПБ об'єднання функції повинні бути відображені в статуті об'єднання (договорі між підприємствами, що утворили об'єднання) та в Положенні про службу.

3. Права та відповідальність працівників служби пожежної безпеки

3.1. Фахівцям СПБ можуть бути надані такі права:

3.1.1. Представляти центральний орган виконавчої влади, об'єднання в державних та громадських установах при розгляді питань пожежної безпеки.

3.1.2. Перевіряти стан пожежної безпеки на підпорядкованих підприємствах і в разі потреб видавати їх керівникам обов'язкові

для виконання акти перевірки.

3.1.3. Одержувати від посадових осіб підпорядкованих підприємств необхідні відомості, документи і пояснення з питань пожежної безпеки.

3.1.4. Залучати фахівців структурних підрозділів центрального органу виконавчої влади, об'єднань та підпорядкованих підприємств з дозволу їх керівників до перевірок протипожежного стану, участі в службових розслідуваннях причин пожеж.

3.1.5. Перевіряти боездатність підрозділів відомчої та добровільної пожежної охорони, що створені на підпорядкованих об'єктах.

3.1.6. Вимагати від посадових осіб усунення від роботи працівників, які не пройшли спеціального навчання, інструктажів та перевірки знань з питань пожежної безпеки, не мають допуску до виконання пожежонебезпечних робіт або порушують вимоги правил пожежної безпеки.

3.1.7. Припиняти чи забороняти експлуатацію окремих приміщень, дільниць, обладнання, агрегатів та установок у разі порушення правил пожежної безпеки, що створює загрозу виникнення пожежі або перешкоджає її гасінню та евакуації людей.

3.1.8. Готувати і вносити керівництву центрального органу виконавчої влади, об'єднання пропозиції про заохочення посадових осіб та працівників, котрі беруть активну участь у поліпшенні протипожежного захисту, а також щодо притягнення до відповідальності посадових осіб і працівників за порушення та невиконання законодавчих та інших нормативних актів з питань пожежної безпеки.

3.2. Порядок припинення на підвідомчих об'єктах роботи окремих приміщень, дільниць, обладнання, агрегатів та установок у разі порушення правил пожежної безпеки, що створює загрозу виникнення пожежі або перешкоджає її гасінню та евакуації людей, а також порядок виконання актів СПБ щодо усунення порушень і недоліків з питань пожежної безпеки встановлюються відомчими

нормативними актами.

3.3. Працівники СПБ центральних органів виконавчої влади, об'єднань несуть відповідальність згідно з чинним законодавством.

4. Структура і чисельний склад служби пожежної безпеки

4.1. Структура та чисельний склад СПБ в апараті міністерства визначаються його керівником з урахуванням покладених на службу завдань і напрямків роботи та за погодженням з центральним органом державного пожежного нагляду.

При визначенні чисельності СПБ слід ураховувати середньооблікову чисельність працюючих на підвідомчих об'єктах, наявність та кількість підрозділів відомчої та добровільної пожежної охорони, вибухопожежонебезпечних і пожежонебезпечних приміщень, будівель, а також інші специфічні особливості галузі.

4.2. Чисельність та структура СПБ об'єднань визначаються їх статутами (договорами між підприємствами, що утворили об'єднання) відповідно до делегованих функцій та з урахуванням специфіки підприємств, що належать до об'єднань.

У місцевих органах виконавчої влади фахівці СПБ можуть належати до складу служби охорони праці.

Начальник відділу Держпожбезпеки

Е.М.Марчук